

El pes de les plomes de pedra

La Sala d'Arqueologia de l'Institut d'Estudis Ilerdencs exposa fins al 27 de febrer "Plomes de pedra", una mostra de testimonis fòssils sobre l'evolució de les aus.

L' Institut d'Estudis Ilerdencs (IEI), fundació pública de la Diputació de Lleida, té una de les col·leccions de fòssils paleontològics més interessants de l'estat. És, però, el fons més desconegut de l'entitat que dirigeix Carme Vidal. Està obert al públic i no hi ha problemes per visitar-lo, però no s'exposa habitualment. Per tal de donar a conèixer aquests tresors amb milions d'anys d'història, s'ha inaugurat l'exposició "Plomes de pedra". Amb aquest nom tan suggeridor, l'IEI dona a conèixer testimonis fòssils sobre l'evolució de les aus. La mostra es pot veure fins al 27 de febrer a la Sala d'Arqueologia de l'IEI, ubicada als baixos de l'antic Hospital de Santa Maria de Lleida, seu de l'entitat.

"Plomes de pedra" explica com, en plena època dels dinosaures, un grup d'aquests animals, petits i carnívors, es va dotar de l'element que avui considerem més singular i caracteritzador de les aus: les plomes. Un primer pas evolutiu força transcendent que es va produir uns cinquanta milions d'anys abans que cap primat comencés a caminar dempeus. L'estrella de la mostra és un *Noguerornis gonzalezi*. Es tracta d'un ocell que va viure fa uns 120 milions d'anys i que va ser trobat als rics jaciments del Montsec. Un fòssil sens dubte singular que ha estat reconegut dins l'àmbit científic internacional com a holotip, és a dir, model definidor d'una nova espècie, la batejada com *Noguerornis gonzalezi*. Un esglaó clau

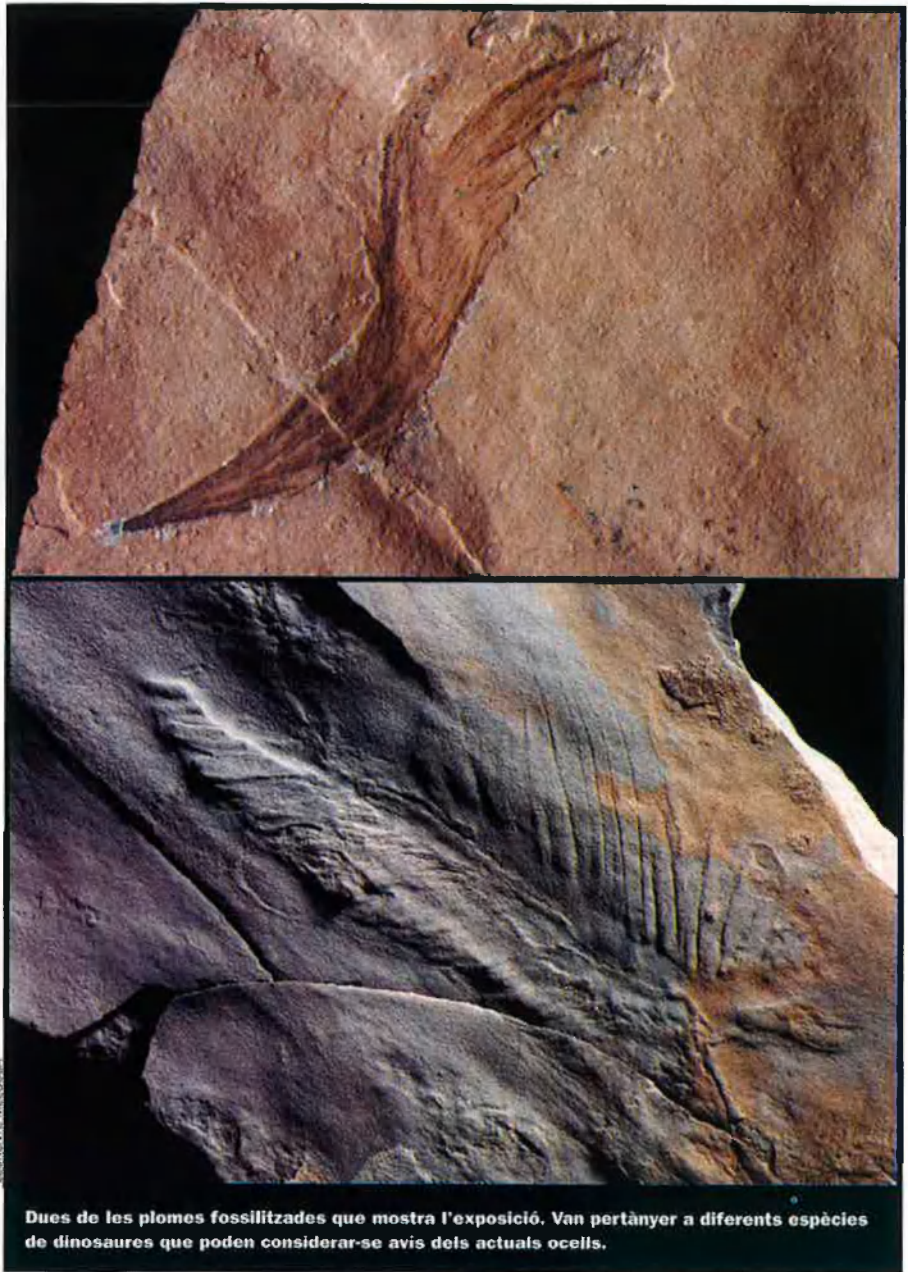
en l'evolució de les aus que és l'orgull de la casa. És només un exemple de la importància de la col·lecció paleontològica de l'IEI. Els primers treballs de recerca i prospecció que va promoure la Fundació Pública de la Diputació de Lleida daten de 1977, quan es constitueix formalment la secció de Geologia i Paleontologia. Des d'aleshores, el nombre de troballes ha estat més que considerable, però també s'han publicat estudis i projectes de recerca d'àmbit europeu. Les comarques de Lleida són riques en patrimoni paleontològic, però sens dubte, hi ha jaciments excepcionals que han despertat l'interès internacional: es tracta dels jaciments de calcàries litogràfiques del Montsec, que daten del cretaci inferior, és a dir, de fa uns 130 milions d'anys. La singularitat d'aquests jaciments és que ofereixen una mostra representativa molt àmplia de la flora i la fauna d'aquelles èpoques. Amb tot, el conjunt més notable, tant per l'estat de conservació com per la seva abundor, correspon a despulles de vegetals, peixos i insectes. Molt interessants són també la vintena d'exemplars de fòssils d'aranys de l'era mesozoica, que són coneguts arreu del món per la seva singularitat. Un cas semblant succeeix amb les aus. La secció de Paleontologia ha pogut recuperar diversos fòssils de plomes i, fins i tot, l'holotip abans mencionat. És per aquest motiu que l'Institut d'Estudis Ilerdencs ha decidit donar a conèixer aquest fons integrat per entre 4.500 i 5.000 peces, segons

explica la directora de l'entitat, Carme Vidal. Amb anterioritat, Vidal ja havia expressat el seu desig de divulgar la col·lecció i, de fet, el calendari que tradicionalment edita l'IEI va estar dedicat en l'edició de 2004 a la paleontologia.

"Plomes de pedra" és, doncs, una aproximació a la història biològica de les aus que pretén acostar a la ciutadania part del fons paleontològic que custodia l'IEI. Va dirigida al públic en general, però sobretot a l'escolar, d'aquí que la presentació s'hagi fet de la manera més didàctica possible. S'alternen els fòssils, amb reproduccions, textos i elements gràfics i es completa amb un catàleg que tampoc no defuig aquest esperit divulgatiu sense renunciar al rigor científic.

Un viatge en el temps que, partint del Montsec actual, remunta el visitant a molts milions d'anys enrere, quan els dinosaures van aixecar el vol. Una aproximació que Carme Vidal defineix com "una de les millors col·leccions paleontològiques de l'estat". I això que només és un tast. Una excusa per endinsar-se en la Sala d'Arqueologia de l'IEI. Ubicada just enfront de la catedral de Lleida, en ple eix comercial de la ciutat, amaga meravelles com el baptisteri visigòtic de Bobalà. Prou interessant perquè el Museu d'Història de Catalunya n'exposi una rèplica. Hi ha joies primitives que conserven intacte el seu atractiu, armes d'origen ibèric... Calen més excuses?

Anna Sàez

Dues de les plomes fòssilitzades que mostra l'exposició. Van pertànyer a diferents espècies de dinosaures que poden considerar-se avis dels actuals ocells.

SALA l'HORTA
ANYS

Programació Hivern

2005

Públic Familiar

C/ Sant Martí de Porres, 17
València 46026 (Castellar-Oliveral)
Informació i reserves al 963 75 11 47
www.lhortateatre.com

30 de
gener
a les 18 h

Cia

Presentant aquest anunci obtindràs dues entrades per a la funció del diumenge 30 de gener. Cal telefonar al 963 751 147, 48 h abans.

NEMO
20.000 LEGUAS DE VIAJE SUBMARINO

